

15/2/2021

נושאונט מס' 57

דבר העורר

שלום לכם,

תערוכת הבולים הלאומית היירטואלית "נטבול 2021" עומדת בפתח, ואני תקווה כי תבקרו בתערוכה ותהנו ממנה. בתערוכה תוכלו לבקר בכל שעה, ואין צורך בנסעה לאולם התערוכה המרוחק מהבית. חשוב עוד יותר, שתפנו את חבריכם ומכרייכם לקיומה של התערוכה, ותעוזדו אותם לבקר בה. זהה הזדמנות פז לבולאות לזכות בחשיפהגדולה בהרבה מאשר בתערוכות הרגילות.

המערכת קיבלה פניה של אספן מגרמניה הדובר אנגלית משובחת. לפני פרישתו לגימלאות הוא עבד כמורה למוסיקה ולאנגלית בבית ספר יסודי בגרמניה, והוא מטפח אוסף בנושא בטහובן. בימים אלה הוא מטפח אוסף חדש על נגיף הקורונה, והוא מחפש אספנים המעוניינים להחליפ אותו חומר בשני נושאים אלה. המעוניינים בפרטים נוספים מتابקשים ליצור עימנו קשר.

שלכם,
יורם ולורנס

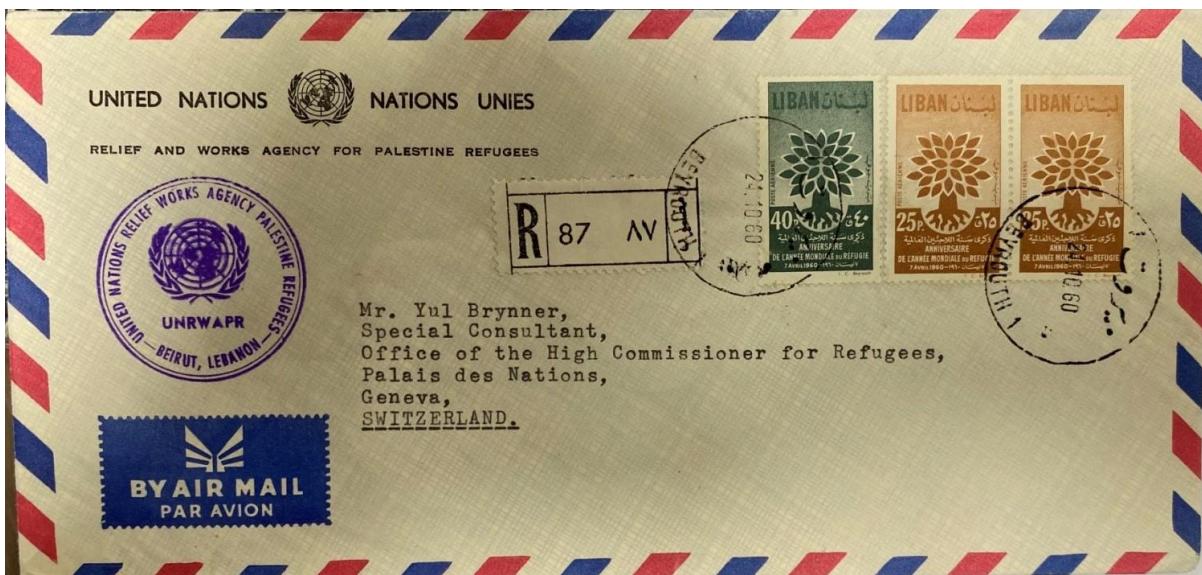

איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאנטית בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

יול ברינר ואבי לורנס פישר

לאחרונה התחלה לבנות תצוגה של מסגרת אחת על בעית הפליטים הפלסטינים. תצוגה זו נכללת בתערוכה הלאומית הירטואלית "נובל 2021" הנפתחת בעוד כשבועיים. אני מקווה שכולכם תבקרו בתערוכה בכלל ובתצוגה שלי בפרט, ותהנו ממהם.

במסגרת חיפוש החומר לאוסף זה נתקلت באחד מאתרי המכירות במעטפה הנראית להלן. על גבי הממעטפה מתנוססת חותמת פרטית (לא חותמת דואר) בצבע סגול של "סוכנות הסעד והעסקה של האו"ם לפלייטי פלסטין, או בלוודיז'ט United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees. ראשית התיבות של ארגון זה הם UNRWA, אך רובנו מכירים בעיקר את ראשי התיבות המקוצרים אונר"א (UNRWA).

מכتب שנשלח בדוואר רשום מסוכנות אונר"א לבנון אל יול ברינר, יועץ מיוחד לנציג העליון לענייני פליטים

רכשתי את הממעטפה בידעה ברורה שלא אוכל להשתמש בה במסגרת התצוגה שלי, משום החותמת של הארגון היא חותמת פרטית, בדומה לכתובת שם השולח. כאספן איני סבור שההתצוגה שלי היא חזות הכל, ואני אוסיף גם פריטים ש"ישארו בבית". כאשר הממעטפה הגיע לידי הבחןתי לראשונה בשם הנמען, והבנתי שיש כאן סיפור מעניין.

המכتب נשלח באוקטובר 1960 מסוכנות אונר"א בביירות באמצעות דואר רשום, והוא נושא את בולי שנת הפליט הבינלאומית. המכتب נשלח אל מר יול ברינר, יועץ מיוחד לנציג העליון של האו"ם לענייני פליטים בז'נבה. לברינר נחזר מיד, אך קודם לכן יש להבהיר מהו הנציג העליון לענייני פליטים. מדובר במשרד שהוקם בשנת 1950 על מנת לשיע לפלייטים בכל רחבי העולם להשתלב במדינות בהן הם שוהים. הנציבות, אשר ידיה מלאות עבודה עד היום, גם זכתה פעמיים בפרס נובל לשלום, בשנים 1954 ו-1981. מאוחר ומדיניות ערבית התנגדו לשילוב הפליטים הפלסטינים במדינותיהם, והחליט על הקמת גוף נפרד – אונר"א – המטפל אך ורק בפליטים הפלסטינים.

ail"ת – אגודה הישראלית לבולאות תימאנטיות בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

אני מניח שכולנו זוכרים את שחקן הקולנוע והטיאטרון يول ברינר בעיקר בשל הופעתו הבלתי נשכח בתפקיד **מנג'קוט** מלך סיאם במחצמר "מלך ואני" על במות ברודוויי ועל מסך הקולנוע, אשר אף זיכתה אותו בפרס האוסקר לשנת 1956. ברינר נפטר בשנת 1985 בהיותו בן 65 בלבד, מסרטן ריאות בו חלה בשל היותו מעשן כבד. בחודשי חייו האחרונים, כשהוא על ערש דוי, הוא נרתם לקמפיין של האגודה האמריקאית למלחמה בסרטן שקרא לציבור לחדול מעישון.

מעטפה שנשלחה מפריז לイル ברינר במשרדי הנציבות לענייני פליטים, וعليה בול המוקדש לארגון אונסק"ו, שני בולים צרפתים המוקדשים לארגון האומות המאוחdot ותווית לא דוארית של האו"ם.

בDİקה קצרה שערךתי העלה כי בשנת 1959 ברינר מונה כיועץ מיוחד לנציג העליון של האו"ם לענייני פליטים. בשנת 1960 הוכרזה כשת הפליט הבינלאומי, וברינר ניצל את מעמדו ככוכב על בין-לאומי והתראיין לכלי תקשורת בכל רחבי העולם כדי להפנות את הזրקור למצבם העגום של מיליון פליטים.

מסתבר שברינר היה גם בولي חובב. בחיפוש באינטרנט מצאתי עוד שתי מעתפות הקשורות לארגון האומות המאוחdot הממעוננות אליו. שתי מעתפות אלה, בניגוד לראשונה, אין לךחותם מהאוסף שלי. המעתפות הן בבירור פילאטליות, ווסף אם הן אכן נשלחו בדואר. ברור כי ברינר אסף פריטים כאלה, מן הסתם כדי לשמר לעצמו מזכרת מימיו כ"יעץ מיוחד".

**ail"ת – אגודה הישראלית לבולאות תימאנטיות
בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671**

מעטפה ממוענת לイル ברינר בכתובתו הפרטית בשוויז. המעטפה נשאת את הבול הצרפתי לציון שנת הפליט שצד שני בולים צרפתים יישנים המוקדשים לארגון האומות המאוחדות.

לורנס פישר אוסף פריטים בולאיים בנושא תולדות הציונות והסכסוך הישראלי-ערבי. התצוגה שלו "הבית הלאומי היהודי – מאבקנו להישרדות" זכתה כמה פעמים במדליית זהב. לורנס גם מציג אוסף בהיקף של מסגרתבודדת על בעית הפליטים. אוסף זה יוצג לראשונה בתערוכת הבולים הלאומית היירטואלית "נטבול 2021". כתובתו למשЛОח תגבות: gymtrainer@gmail.com

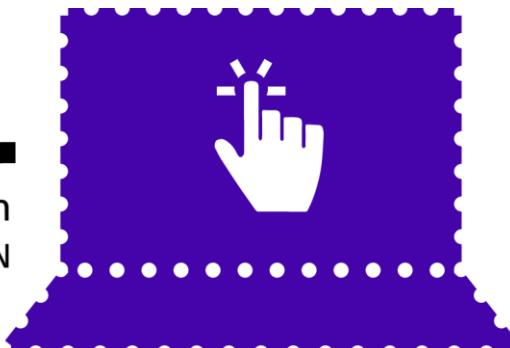
לקראת תערוכת "נטבול 2021" ירום לובייאניך

ב-1 במרץ תפוחת תערוכת הבולים הלאומית "נטבול 2021", שהיא התערוכה הוירטואלית הראשונה המתקיימת בישראל. לנוכח מגפת הקורונה נעצרו התערוכות בעולם כולו, וגם הכוונה לקיים בישראל תערוכת בולים אירופאית תמטית ירדה בשלב זה מן הפרק. בהתחשב בתנאים אלה החליטה התאחדות בולאי ישראל לעורך תערוכה לאומית ווירטואלית. הדגש בתערוכה הוא על אוספים המוצגים לראשונה, ולשם חתנו יש כמה כאלה,צד קידום אוסף ותיקים.

כאמור, התערוכה תפוחת לקהל הרחב ב-1 במרץ ותהיה פתוחה במשך חודש שלם באתר האינטרנט של התערוכה בכתבوبة www.netbul.co.il. אני משוכנע שחברי איל"ת יבקרו בתערוכה פעמים רבות, ומאמר זה נכתב כדי לסייע להם למצות את המיטב מביקורים אלה.

נטבול 2021

תערוכת בולים לאומית ווירטואלית
VIRTUAL NATIONAL STAMP EXHIBITION

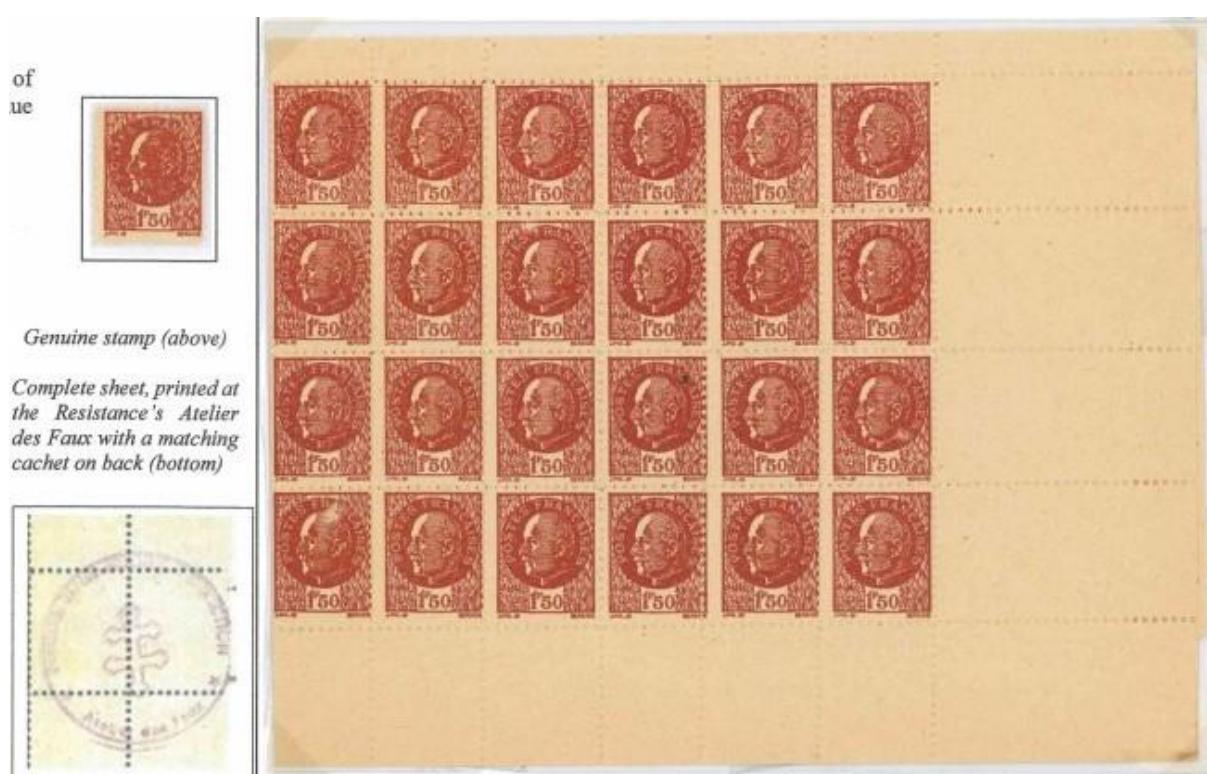
נתחיל בסקירת התצוגות המשתתפות בתערוכה. מطبع הדברים, אנו מתעניינים בעיקר באגף התמטי, ושם נמצא שש תצוגות, מהן שלוש המוצגות לקהל בפעם הראשונה. שלוש מבין התצוגות התמטיות הן בנויות חמיש וארבע מסגרות תצוגה, ואילו השלוש הנותרות הן של מסגרת תצוגה בודדת.

תצוגה מסקרנית מאד, לטעמי, היא זו של חברנו **מנחם לדור**, הנקראת "**המקצוע השני העתיק בעולם – שירותים חשאיים**". מנחם מטפח את האוסף הזה במשך שנים רבות, ועתה הוא הבシリ לכדי תצוגה בהיקף של חמיש מסגרות. הפרק הראשון בתצוגה עוסק במטרותיהם של השירותים החשאיים והמבנה שלהם. אחוריו באים שלושה פרקים, המוקדשים לענפים העיקריים באיסוף מודיעין: מודיעין אנושי ("יומינט"), מודיעין חזותי ("ויזינט") ומודיעין אותות ("סיגינט"). פרקים אלה מהווים את לב התצוגה, ואחריהם באים פרקים קצרים העוסקים באיסוף מודיעין מקורות גלויים ("אוסינט"), במלחמה פסיכולוגית ובמודיעין מסכלי. לדעתי זהה תכנית מצוינת עברו נושא חדשני שלא פשוט לבנות עבורי תכנית.

בעת שהדברים כתובים, רأיתי רק חלק מדף התצוגה של מנחם, והם כוללים כמה פרטיים בולאים יפים וקשיים להשגה מצד פרטיים מודרניים, תוך שימוש במגוון רחב של סוגים פרטיים. מאחורי חלק מהפרטים מסוימים סיפורים מעניינים. הנה אחד מהם.

ail"t – אגודה ישראלית לבולאות תימאנטיות
בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

בימי מלחמת העולם השנייה הפיקה המחתרת הצרפתית ("הרדיוסטנס") עיתון, אשר תפוצתו גדלה מ-3,000 עותקים באוגוסט 1941 ל-450,000 עותקים בינוואר 1944. ההפיצה נעשתה באמצעות הדואר הרגיל, תוך שימוש בבולים מזויפים. בקטע העמוד לעיל ניתן לראות את הבול האמתי ובו דיוקנו של המרשל פטן, וגיילון שלם (ונדייר מאד) של בולים מזויפים. השימוש בבולים מזויפים חסר למחתרת ממון רב, שלא לדבר על סכנת החשיפה הכרוכה בקניית כמות גדולה כל כך של בולים בסניף הדואר.

אוסף חדש הוא של פאבל שיין, והוא נקרא "העולם זכר את השמות". האוסף, הכול ארבע מסגרות תצוגה, מוקדש לאנשים אשר תרמו תרומה מכרעת להתקפות האנושות ולמען השלום. פאבל אינו חבר באיל"ת, ואני חשש שהדבר בא לידי ביטוי בתוכנית האוסף שלו, הכוללת חמישה פרקים: יורד ים ונושאים, מדענים, אומניהם, מדינאים וטייסים ואסטרונאוטים. מבט חטוף בתוכנית זו מעלה את החשש שלפנינו רשימה של אישים שככל אחד מהם חשוב כשלעצמם, אך אין ביניהם קשר סיפוריו ולוגי וכי שנדרש בתמטייקה. עיון בדף התצוגה מעלה בעיה נוספת: מהם הקרייטריונים להיחשב כ"אדם שתרם תרומה מכרעת להתקפות האנושות"? כיצד ניתן לקבוע מי הוא אומן גדול ורב חשיבות, אשר חייבים להכיל אותו בתצוגה, וממי הוא "סתם" אומן טוב? מצד שני, דזוקא בגל שהتצוגה אינה מוקדחת הרי שאספנאים רבים יכולים למצוא בה היבט הקשור גם לתחום האיסוף שלהם.

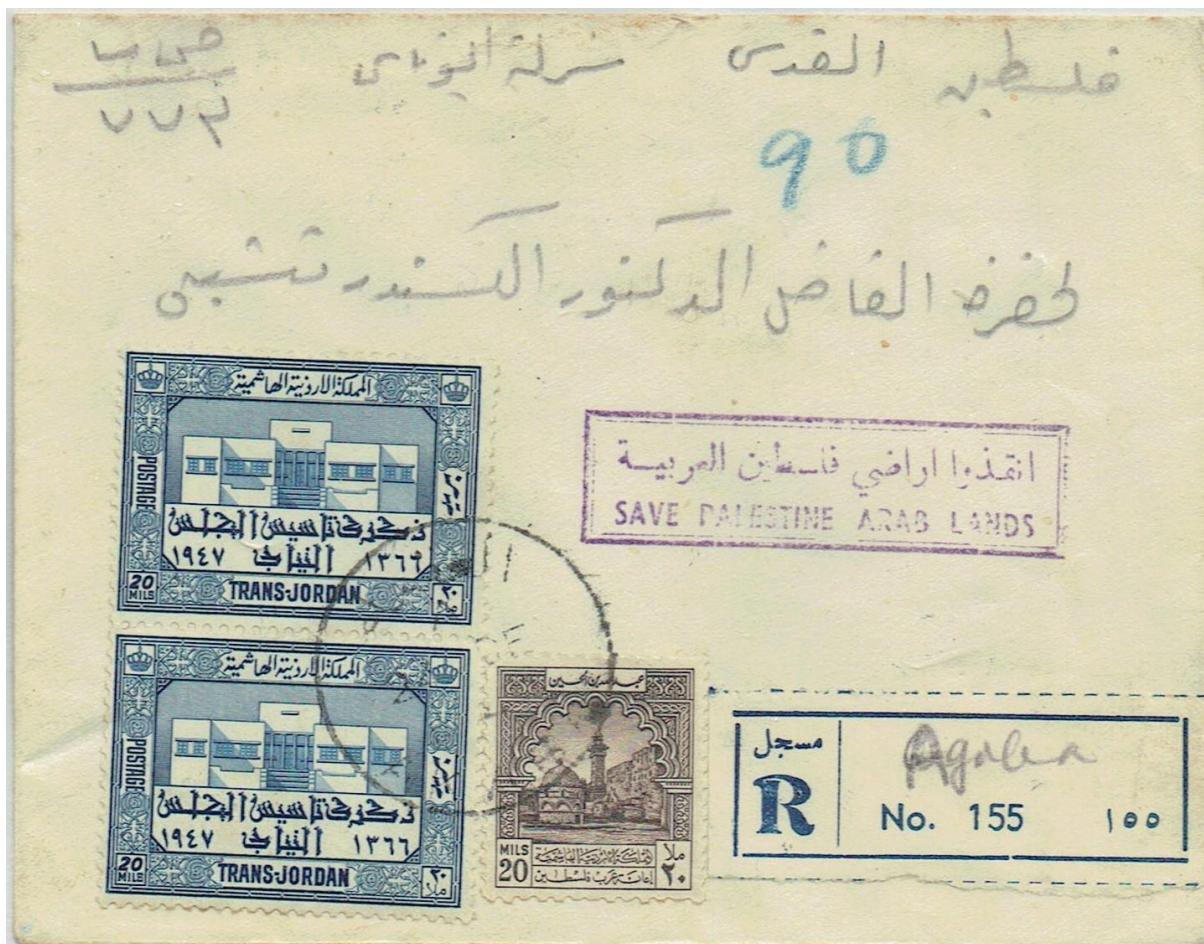
חברנו ברון רוטברג כבר הציג בעבר את האוסף שלו על "שבועת המינים בהם השתבה ארץ ישראל", אך הפעם האחרון הייתה לפני כ-14 שנה! האוסף כולל ארבע מסגרות תצוגה, והוא כתוב בעברית לנוחיות הקהל. התוכנית של האוסף כוללת כמה

**ail"t – אגודה ישראלית לبولאות תימאנית
בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671**

היבטים לא טריוויאליים של הנושא, כגון השימוש בשבעת המינים בשמות יישובים בארץ. הכללת סעיף זה מעידה על המחשבה הרבה שברוך השקיע בנושא שלו, ולא ספק השופטים ייצו אותו בnikud על כך. נראה לי שהחולשה העיקרית של האוסף היא שרוב החומר הבולאי הכלול בו הוא בוליים. בלי גיון החומר באמצעות סוג פריטים שונים קשה לקבל ניקוד גבוה גם בסעיף של "ידע בולאי".

כאמור, באגף התמטי יהיו גם שלוש תצוגות של מסגרת אחת. שתיים הן של חברי פאולו דואק, והן מוקדשות למלך הגדודgal פלה ולנהג המירוצים א"ירטון סנה. אוסףים אלה הוצגו בעבר, ו מבחינה תמטית הם בניוים היטב. הקושי באוסףים אלה הם שמדובר בנושאים מודרניים, בהם קשה להשיג ציון גבוה בסעיף הנדרות. אין לי ספק שני האוספים ימשכו את קהל המבקרים, ובפרט את הצעירים שבהם.

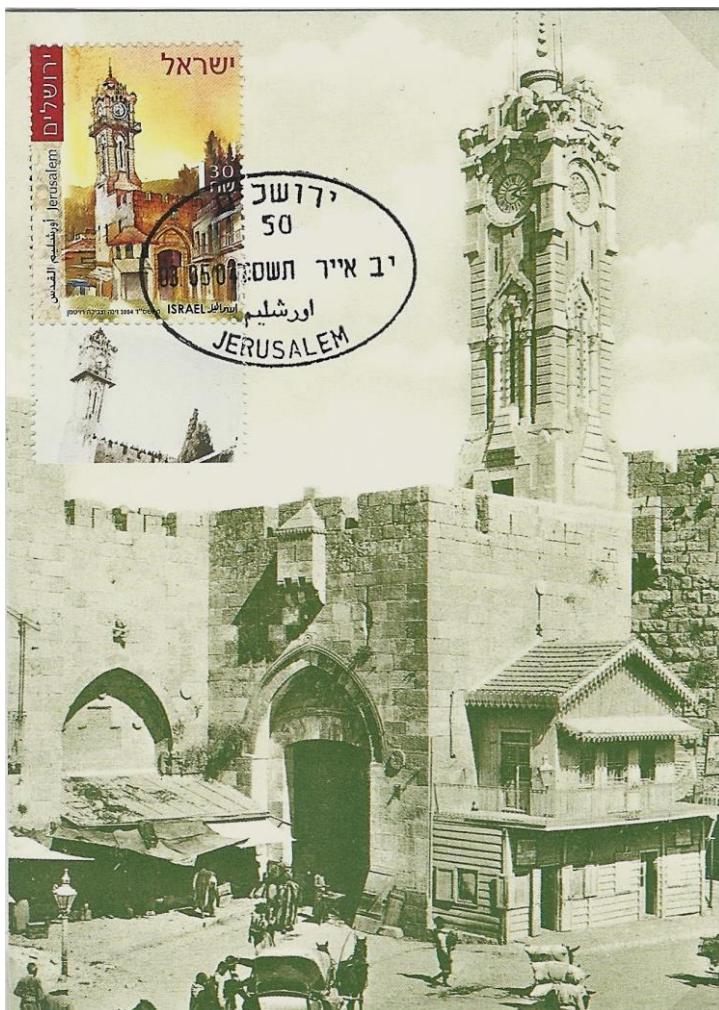

מכتب רשום שנשלח מעקבה, עבר הירדן (כפי שמלכת ירדן נקראת אז) לירושלים ב-24 בדצמבר 1947. המכتب מבוליל כראוי בbold של 20 מיל ועוד 20 מיל עבור הרישום. בנוסף, בהתאם לחוק משנת 1946 המכتب נושא בbold מס בסך 20 מיל (חצי מהتعريف הכלול) לצורך סיוע לערבי פלסטין. המכتب גם נושא חותמת תעומלה "הציגו את האדמות העבריות של פלסטין". מתוך התצוגה של לורנס פישר.

התצוגה الأخيرة היא של חברי לורנס פישר והוא נקראת "**נושא הפליטים הפלשטיינים – בעיה אמיתית?**". כידוע, לורנס זכה להצלחה גדולה בתצוגה הראשית של בית הלאמי היהודי. התצוגה הנוכחית מוקדשת לאספקט אחד של הסכuer

איל"ת – אגודה הישראלית לבולאות תימאנטיות בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

גלויה מרוב מתחם התצוגה של פאולו דואק "סיוור בירושלים".
הגלויה מראה את שער יפו ואת מגדל השעון העותמاني, אותו
hrs haShiltau haBriti beShנות ה-20 המוקדמות.

של גלויות ברכה לשנה טובה, וגם כאן הגישה היא Tamta. חברותינו גל' שפרון מציג אוסף של שלוש מסגרות הנקרוא "галויות משעשעות". האוסף כולל גלויות מתחילת המאה העשרים ובහן ביטויים שונים של הומור. זה אוסף מהנה ו"קליל", להנאת קהל הצופים.

כדי לנצל את שפע הזמן העומד לרשות המבקרים בתערוכה כדי לעין גם באוספים שאינם Tamta. אני ממליץ בחום על אגף תולדות הדואר, ובמיוחד על האוסף של **לס גלסמן** על "תולדות הדואר של ירושלים בתקופה הפרה-פיטלית". מתוך אוסף זה אני מציג להלן מכתב שנשלח לירושלים בשנת 1847. את המכתב שלח **סר משה מונטיפיורי**, והוא כתב את שם הנמען בערבית, אנגלית ובעברית. המכתב נשלח אל החכם באשי **רבי חיים אברהם גאגין**, והוא עוסק בעילית הדם של דיר אל קמר לבנון, שהדיה גם השפיעו על יהודים ירושלים. מונטיפיורי כותב כי הוא מוכן לסייע לבני עמו בכל עת ולבוא להצלת העם היהודי. קשה שלא להתרגש למקרא הדברים.

האגף האחרון בתערוכה מוקדש לבולאות מודרנית, הכולמר לפריטים מאrabים הימים האחרונות. כדי להקדיש זמן לאוסף של **אלון כהן**, המציג כאן לראשונה, ובו תיעוד של

הישראלית ערבי ומנתחת אותו לעומק. האיכות של החומר הבולאי באוסף היא גבוהה, אם כי מطبع הדברים אין בתצוגה פרטיים מהתקופה הקלואסית.

כמובן שבתערוכת "נטבול" יש גם אגפים נוספים, וגם בהם מומלץ לבקר. באגף גלויות המרב תוכלו למצוא את האוסף של פאולו דואק הנקרוא "**סיוור בירושלים**". באגף הgalioot (אשר נכלל בראשונה בתערוכות בולים בארץ) יש ארבע תצוגות, שבהן הגישה היא Tamta. רימר, שהוא האוצר החדש של אוסף אלכסנדר, בנה תצוגה נפלאה המקדשת לביקורי הצלינים בארץ הקודש בסוף המאה התשע עשרה. **הדי אוור מציג אוסף** של מסגרת בודדת העוסק בבתי המלון בארץ בתקופה העותמאנית, וגם כאן יש הרבה גלויות ישרות ונדירות. הדי גם מציג אוסף של חמיש מסגרות

AILAT – אגודה ישראלית לbulletions תימאיות בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350679

השינויים הגדולים שהלו בדואר ישראל במהלך תקופה זו כתוצאה מתהיל המחשב של הדואר (תחום שבودאי מעניין גם את האספנים התמטיים בתחום המחשב). למרות שמדובר באוסף מודרני הרי שיש כאן פריטים נדירים ביותר. המכטב הבא הגע לישראל מגרמניה במהלך רשות בשנת 1988. באותה שנה החל הדואר הישראלי בניסוי עם טכנולוגיה חדשה – סימון ברקוד. הדואר שלנו היה מהראשונים בעולם לבחון טכנולוגיה זו, וזאת עיידן בו יכולות המחשבים היו מוגבלות מאוד. המכטב, אשר צידו האחורי נראה כאן הוא היחיד הידוע עם תווית הרישום הניסיונית עם ברקוד.

בתערוכה הנהגו גם כמה חידושים. לראשונה בישראל גם דעתכם נחשבת. כל מברך בתערוכה יכול להציג על שלושת האוסף החביבים עליו, והאוסף האהוב ביותר על הקהל יזכה לפרס מיוחד. מי שמצביע משפיע!

אני מאמין הנהה לכל המבקרים והצלחה למציגים.

ירם לביאנicker, עורק "נשאון" ו"נשאונט", הוא הקומיסר הכללי של תערוכת "נטבול 2021" וחבר הנהלת התערוכה. לTAGOBOT: lubianiker@gmail.com